26/12/2019

Μία χριστουγεννιάτικη ιστορία από την Χιμάρα

/ Επικαιρότητα

Λίγο πριν από την Άγια ημέρα των Χριστουγέννων η σκέψη μας γυρίζει γύρω από αυτή την Άγια νύχτα που η Παναγία γέννησε τον Θεάνθρωπο.

Πιστεύω πως η αγιογραφία που προσελκύει περισσότερο τα βλέμματα των πιστών είναι αυτή της Παναγίας βρεφοκρατούσας. Η μητέρα του Θεού με το Θείο βρέφος στην αγκαλιά του, συγκινεί βαθύτατα. Μανάδες βλέπουν στην Παναγία κάτι το οικείο, που το ζουν και οι ίδιες. Το Θείο βρέφος δείχνει την ελπίδα για το καινούριο, το καλλίτερο, το ευτυχές. Η Παναγία είναι η παρηγορήτρα, η προστρέχουσα, η οδηγήτρια. Κατέχει ιδιαίτερη θέση στις προσευχές, στις παρακλήσεις των πιστών. Εκατοντάδες είναι τα προσωνύμια της Παναγιάς, της Θεοτόκου. Στην χριστιανική τέχνη, στην αγιογραφία η Παναγία έχει και εδώ την ιδιαίτερη θέση της. Βυζαντινή τέχνη, επτανησιακή σχολή, κρητική, δυτικότροπη. Τόσες πολλές εκφράσεις της τέχνης για να αποτυπωθεί. Στην Αφρική την ζωγραφίζουν μαύρη με αφρικανικά χαρακτηριστικά, στην Ασία με σχιστά μάτια. Σε όλο τον κόσμο γίνεται δική τους, οικεία.

Όταν τον 14ο αιώνα περιοχές του Βυζαντίου κυριεύονταν από τους Τούρκους, μια εικόνα της Παναγίας φυγαδεύτηκε, έφτασε στην Πολωνία, εκεί στην πόλη Τσεστοχόβα λατρεύτηκε από τους πιστούς. Έσωσε την πόλη όταν απειλήθηκε κάποτε από τον σουηδικό στρατό. Είναι θαυματουργή, όπως στην Τήνο, στην

Λούρδη και αλλού. Κάθε δεκαπενταύγουστο χιλιάδες οι πιστοί που φτάνουν από όλη την χώρα, πεζοπόροι και γονυπετείς να προσκυνήσουν και να ικετεύσουν για το θαύμα της.

Ας έρθουμε όμως και στην ιστορία μας, από την ηρωική και πάντα ελληνική Χειμάρρα, στην αλύτρωτη Βόρειο Ήπειρο. Μου την διηγήθηκαν πολλές φορές οι Χειμαρριώτες κατά τις επισκέψεις μου εκεί.

Πλησίαζαν τα Χριστούγεννα του 1940 και ο Ελληνικός Στρατός στην παράλια ζώνη του μετώπου, στον ελληνοιταλικό πόλεμο, φαινόταν πως είχε καθηλωθεί στο μουσουλμανικό χωριό Μπόρσι, λίγα χιλιόμετρα πριν από την Χειμάρρα. Οι Ιταλοί είχαν οχυρώσει και είχαν καταστήσει σχεδόν απόρθητο το βουνό που είναι πάνω από το χωριό Κηπαρό. Ο ορεινός αυτός όγκος έστεκε σαν τείχος μπροστά στις ελληνικές δυνάμεις και εμπόδιζε την προέλασή τους. Οι ελληνικές επιθέσεις είχαν αποβεί άκαρπες. Τα Ιταλικά πολυβόλα χάρη στην ευνοϊκή θέση που κατείχαν, θέριζαν τα πάντα μπροστά τους. Τότε παρουσίασαν στον διοικητή μια λεβέντισσα Κηπαριώτισσα που είχε έλθει κρυφά από το Κηπαρό και ζητούσε να τον δει. «Μπορώ να σας περάσω από ένα μονοπάτι πίσω από τις γραμμές των Ιταλών» του λέει. Ο διοικητής την κοίταξε στην αρχή με καχυποψία, μπορεί να είναι παγίδα, σκέφτηκε. Όμως κάτι μέσα του, του έλεγε πως μπορούσε να εμπιστευθεί την γυναίκα αυτή.

Διέταξε τότε μια διμοιρία να ετοιμαστεί και όταν πέσει το σκοτάδι να ακολουθήσει την γυναίκα. Στην αρχή οι στρατιώτες με την γυναίκα μπροστά, κατευθύνθηκαν μέσα από τον πυκνό ελαιώνα προς την παραλία όπου η απόκρημνη ακτογραμμή εμπόδιζε την ορατότητα των Ιταλών. Έτσι βαδίζοντας ακροβολιζόμενοι συνέχεια παραλιακά από το Πρωτοπάπι του Κηπαρού, φθάσανε σε ένα σημείο από όπου αρχίσανε να ανεβαίνουν μέσα από ένα δύσβατο μονοπάτι. Κάποια στιγμή φτάσανε ακριβώς πίσω από τις γραμμές των Ιταλών. Μέσα στην σιωπή της νύχτας, ξαφνικά οι Ιταλοί ακούνε μεταλλικούς κρότους πίσω από την πλάτη τους. Ήσαν οι ελληνικές ξιφολόγχες που έμπαιναν στα όπλα. Αμέσως, πριν προλάβουν να αντιδράσουν ακούνε την ιαχή «αέρα» και τους πρώτους πυροβολισμούς. Έντρομοι σήκωσαν τα χέρια, κάποιοι έπεσαν στα γόνατα και ικέτευαν για την ζωή τους. Έτσι έπεσε η γραμμή άμυνας των Ιταλών και άνοιξε ο δρόμος για την Χειμάρρα. Η ατρόμητη Κηπαριώτισσα ονομαζόταν Αναστασία Σάββα. Τα εγγόνια της ζουν και τώρα στο Κηπαρό, κάποιες φορές διηγούνται την ηρωική πράξη της γιαγιάς τους.

Ο Ελληνικός Στρατός μπήκε στις 22 Δεκεμβρίου στην Χειμάρρα και γνώρισε αποθεωτική υποδοχή. Οι γαλανόλευκες βγήκαν στα παράθυρα και στα μπαλκόνια, ο κόσμος ξεχύθηκε για να αγκαλιάσει τους στρατιώτες και για τα τους προσφέρει ότι μπορούσε. Τα Χριστούγεννα του 1940 έμειναν αξέχαστα στους Χειμαρριώτες.

Στα βόρεια της Χειμάρρας βρίσκεται το ύψωμα Σκουταράς. Στην κορφή υπάρχει (ερειπωμένο σήμερα) το μοναστήρι της Παναγιάς της Σκουταριώτισσας. Εκεί έσπευσε ο Ελληνικός Στρατός να λάβει θέσεις υπεράσπισης της Χειμάρρας. Ο επικεφαλής αξιωματικός είδε πως το μοναστήρι είχε δυο εισόδους. Μία βορεινή που φαινόταν από τα ιταλικά παρατηρητήρια και μία νότια η οποία δεν φαινόταν. Επειδή είχε ολιγάριθμες δυνάμεις και δεν ήθελε φυσικά να δείξει την αδυναμία αυτή στους Ιταλούς, μία πονηρή ιδέα πέρασε από το μυαλό του και άμεσα την εφάρμοσε. Διέταξε την μονάδα του να πορευθεί και να εισέλθει στο προαύλιο της μονής από την βόρεια είσοδο, να βγούνε από την νότια είσοδο και να επανέλθουν και πάλι εισερχόμενοι από την βόρεια είσοδο. Αυτό έγινε πολλές φορές. Οι Ιταλοί από τα παρατήριά τους κατέγραφαν πολλές μονάδες να εισέρχονται στο μοναστήρι, χωρίς να μπορούν να φανταστούν πως είναι οι ίδιοι στρατιώτες που γύριζαν και ξανάμπαιναν από την βόρεια είσοδο. Οι Ιταλοί αργότερα επιτέθηκαν στον Σκουταρά με μεγάλες δυνάμεις. Έγιναν πολύνεκρες μάχες όμως ο Σκουταράς άντεξε και δεν καταλήφθηκε από τους Ιταλούς.

Η γραμμή του μετώπου είχε αναπτυχθεί από τον Σκουταρά, στα βόρεια της Χειμάρρας μέχρι την κορυφή Αυγό των Ακροκεραυνίων. Εκεί ψηλά στα Ακροκεραύνια, στα χιόνια, ο στρατός μας πέρασε όλον τον χειμώνα του 1940-41 και επιβίωσε μέσα σε σκαμμένα λαγούμια στην πλαγιά του βουνού. Εκεί μέσα στα λαγούμια δημιουργήθηκαν τα πάντα. Κοιτώνες, μαγειρείο, ιατρείο, διοικητήριο, αποθήκες και ότι άλλο χρειαζόταν. Σε ελάχιστη απόσταση στην απέναντι πλαγιά, στο «Μεσημέρι» ήσαν οι Ιταλοί. Μέσα στην νύχτα ακούγονταν και κάποιοι να φωνάζουν προς τους Ιταλούς διάφορα, όπως «Ρε φρατέλι, πάλι μακαρόνια τρώτε». Το μέτωπο αυτό άντεξε την εαρινή επίθεση των Ιταλών και άρχισε να οπισθοχωρεί μόνο μετά την γερμανική επίθεση.

Καλά Χριστούγεννα, ευτυχία, υγεία και προκοπή στον κάθε ένα χωριστά και σε όλους συλλογικά. Ο Χριστός και η Παναγιά μαζί μας.
Πηγή: Himara.gr/ Δημήτρης Περδίκης